

QUAN ĐIỂM CỦA ĐẢNG VỀ CÔNG TÁC GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG, AN NINH TRONG TÌNH HÌNH MỚI VÀ Ý NGHĨA CỦA CÔNG TÁC GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG, AN NINH CHO HỌC SINH, SINH VIÊN HIỆN NAY

**Thượng tá, PGS.TS.
Trần Hậu Tân¹⁺;
Thiếu tá, TS.
Trần Thùy Linh²**

¹Phó Trưởng phòng Khoa học quân sự, Học viện Chính trị - Bộ Quốc phòng;
²Trợ lý, Phòng Khoa học quân sự, Học viện Chính trị - Bộ Quốc phòng
+ Tác giả liên hệ • Email: tranhautan@gmail.com

Article history

Received: 08/02/2023

Accepted: 13/3/2023

Published: 10/4/2023

Keywords

Perspectives, Communist Party of Vietnam, national defense and security education, pupils, students, new situation

ABSTRACT

National defense and security education for the whole people, with special attention to the young generation, pupils and students is a very necessary and strategic job, and is an important part of the education system, the task of the Party, the State and the whole society. The article presents the scientific basis of the Party's views on national defense and security education; the Party's views on national defense and security education in the new situation and its significance in the education of national defense and security for students today. The Party's system of views on national defense and security education in the new situation is the basis for continuing to promote the role of the whole political system, improving the quality of national defense and security education, meeting requirements for the task of national construction and defense in the new situation. The Party's stance on national defense and security education has profound meaning, goal orientation, content and form of defense and security education for pupils and students - the young generation, "pillar" of the country in the future.

1. Mở đầu

Giáo dục quốc phòng, an ninh là một nhiệm vụ quan trọng của nhiều quốc gia trên thế giới nhằm phát huy sức mạnh toàn dân tham gia phòng thủ, bảo vệ và giữ vững an ninh, an toàn cho đất nước. Trong bối cảnh hiện nay, tình hình chính trị - an ninh thế giới tiếp tục có những diễn biến nhanh chóng, phức tạp, khó lường. Các quốc gia trên thế giới phải đối phó ngày càng quyết liệt với các thách thức, nhất là an ninh phi truyền thống. Tình hình tranh chấp lãnh thổ, chủ quyền biển, đảo trong khu vực và trên Biển Đông tiếp tục diễn ra gay gắt. Ở trong nước, những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử của quá trình đổi mới đã khẳng định sự lãnh đạo đúng đắn của Đảng Cộng sản Việt Nam. Trong tình hình mới, Đảng ta xác định mục tiêu trọng yếu của quốc phòng, an ninh là phát huy sức mạnh của toàn dân tộc, của cả hệ thống chính trị, tranh thủ tối đa sự đồng tình, ủng hộ của cộng đồng quốc tế, kiên quyết, kiên trì đấu tranh bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc, bảo vệ Đảng, Nhà nước, nhân dân và chế độ xã hội chủ nghĩa; bảo vệ công cuộc đổi mới, sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa bảo vệ lợi ích quốc gia - dân tộc; bảo vệ nền văn hóa dân tộc; giữ vững môi trường hòa bình, ổn định chính trị, an ninh quốc gia, trật tự an toàn xã hội. Những tác động của tình hình thế giới, trong nước đặt ra những yêu cầu mới về nhiệm vụ quốc phòng, an ninh, phải nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác giáo dục quốc phòng, an ninh và ý thức, trách nhiệm cho cán bộ, công chức, đảng viên và các tầng lớp nhân dân. Nhận thức sâu sắc vai trò, vị trí của công tác giáo dục quốc phòng, an ninh đối với bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa, Đảng ta hết sức quan tâm, lãnh đạo giáo dục quốc phòng, an ninh cho các đối tượng. Quan điểm của Đảng về công tác quốc phòng, an ninh được hình thành qua một quá trình phát triển nhận thức, tổng kết thực tiễn, là cơ sở để chỉ đạo công tác giáo dục quốc phòng, an ninh trên thực tiễn.

2. Kết quả nghiên cứu

2.1. Cơ sở khoa học quan điểm của Đảng về công tác giáo dục quốc phòng, an ninh trong tình hình mới

Quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin về giáo dục quốc phòng, an ninh, bảo vệ Tổ quốc. Các nhà kinh điển của chủ nghĩa Mác - Lênin cho rằng, giáo dục ý thức giai cấp, tinh thần cách mạng và giác ngộ chủ nghĩa cộng

sản cho giai cấp công nhân và các tầng lớp nhân dân lao động để họ có nhận thức đúng về giành, giữ chính quyền luôn giữ vị trí, vai trò đặc biệt quan trọng. C.Mác và Ph.Ăngghen chỉ rõ: sự giác ngộ chủ nghĩa cộng sản ở mỗi người chính là sức mạnh thần kì để họ dám đương đầu với mọi khó khăn, vượt qua thách thức và chiến thắng mọi kẻ thù. Kế thừa và vận dụng các nguyên lí của C.Mác và Ph.Ăngghen, V.I.Lênin luôn đề cao công tác giáo dục ý thức quốc phòng, bảo vệ Tổ quốc. Theo đó, những người cộng sản phải nghiên cứu khoa học quân sự, nắm vững tri thức quân sự, quốc phòng để tiến hành công tác giáo dục, tuyên truyền giúp toàn dân hiểu nhiệm vụ đấu tranh cách mạng, bảo vệ thành quả cách mạng, bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa. Khi chủ nghĩa tư bản đã trở thành chủ nghĩa đế quốc, V.I.Lênin dự báo cuộc đấu tranh sẽ gay go, quyết liệt hơn, những cuộc chiến tranh xâm lược có thể sẽ xảy ra, vì thế để bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa cần phải giáo dục sâu rộng trong toàn dân ý thức bảo vệ Tổ quốc chống chiến tranh phi nghĩa, tàn ác bảo vệ thành quả cách mạng; phải giúp cho mọi công dân nhận thức rõ nghĩa vụ, trách nhiệm bảo vệ Tổ quốc.

Tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục quốc phòng, an ninh. Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh rất quan tâm đến giáo dục, bồi dưỡng ý thức quốc phòng, an ninh cho các tầng lớp nhân dân. Về nội dung và phương pháp giáo dục quốc phòng, an ninh, Người chỉ rõ “Cán bộ giáo dục quân chúng bằng cách vạch rõ âm mưu của địch, lấy sự thật mà giải thích cho quân chúng rõ địa vị cao quý của người chủ nước nhà, lực lượng xây dựng to lớn của ta, tương lai vẻ vang của dân tộc, nâng cao tinh thần yêu nước của mọi người”. Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh: nhân dân có hiểu mới làm được việc, chính sự hiểu biết đó mới là cái lưới vây bắt quân thù. Giáo dục quốc phòng, an ninh cho nhân dân là cách tốt nhất để nhân dân nhận thức đúng, từ đó nâng cao tinh thần trách nhiệm trong xây dựng, củng cố quốc phòng, an ninh, bảo vệ Tổ quốc.

Thực tiễn giáo dục quốc phòng, an ninh ở Việt Nam trong lịch sử. Từ thực tiễn của dân tộc ta thường xuyên phải đối phó với các thế lực xâm lược có tiềm lực kinh tế, quân sự mạnh hơn ta gấp nhiều lần, các triều đại phong kiến Việt Nam đã rất quan tâm đến giáo dục quốc phòng cho nhân dân và đội ngũ quan lại. Trong đó, tập trung giáo dục nâng cao ý thức, trách nhiệm giữ nước cho nhân dân; phê phán những tư tưởng cầu an, hưởng lạc. Giáo dục tinh thần đoàn kết, ý thức tự lực, tự cường, tinh thần quyết chiến, quyết thắng, chủ động, sáng tạo. Với những phương pháp truyền thống thông qua các sinh hoạt cộng đồng, lễ hội như bơi chải, đánh vật, chạy bộ, săn bắn... kết hợp chặt chẽ giữa rèn luyện võ nghệ dân gian ở các địa phương với giáo dục võ thuật trong các gia đình; lập các cơ quan chuyên nghiệp giáo dục quân sự, quốc phòng theo phương pháp chính quy.

Từ khi ra đời, Đảng Cộng sản Việt Nam đã có quan điểm đúng đắn về giáo dục quốc phòng, an ninh và xác định đó là một nhiệm vụ trọng yếu của cách mạng, nhất là từ khi giành được chính quyền cách mạng đến nay. Nội dung chủ yếu là quán triệt đường lối quân sự, quốc phòng, an ninh, chiến tranh nhân dân của Đảng trong đó gắn với những nội dung cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin về chiến tranh, quân đội và bảo vệ chủ quyền, an ninh, an toàn của Tổ quốc xã hội chủ nghĩa.

2.2. Quan điểm của Đảng về công tác giáo dục quốc phòng, an ninh trong tình hình mới

Trong quá trình lãnh đạo cách mạng, từng bước Đảng ta nhận thức sâu sắc ý nghĩa, tầm quan trọng của công tác giáo dục quốc phòng, an ninh. Từ Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VI (12/1986) đến nay, Đảng thực hiện đổi mới toàn diện, triệt để, đồng bộ đất nước, theo đó tư duy về giáo dục quốc phòng, an ninh của Đảng cũng không ngừng được đổi mới và hoàn thiện hơn. Ngày 30/7/1987, Bộ Chính trị ban hành Nghị quyết số 02-NQ/TW quy định đưa nội dung đường lối quân sự của Đảng và nhiệm vụ quốc phòng vào chương trình học tập chính thức của các trường đào tạo, bồi dưỡng cán bộ của Đảng và Nhà nước; đưa nội dung giáo dục quốc phòng vào chương trình chính khoá của các trường trung học và đại học. Đảng xác định giáo dục, bồi dưỡng kiến thức quốc phòng, an ninh cho toàn dân là nghĩa vụ, trách nhiệm của toàn Đảng, Nhà nước và của cả hệ thống chính trị. Năm 1991, chương trình huấn luyện quân sự phổ thông được đổi thành môn học Giáo dục quốc phòng với nội dung, chương trình toàn diện. Tháng 6/1992, Đảng ban hành Nghị quyết Trung ương 3, Khoá VII về nhiệm vụ quốc phòng và bảo vệ an ninh quốc gia, chống “diễn biến hòa bình” của địch. Ngày 12/02/2001, Bộ Chính trị ban hành Chỉ thị số 62-CT/TW về “Tăng cường công tác giáo dục quốc phòng toàn dân trước tình hình mới”. Ngày 03/5/2007, Bộ Chính trị ban hành Chỉ thị số 12-CT/TW về “Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục quốc phòng, an ninh trong tình hình mới”. Quan điểm về giáo dục quốc phòng, an ninh tiếp tục được khẳng định qua các kì Đại hội đại biểu toàn quốc của Đảng và các nghị quyết, chiến lược khác; được xác định trên một số vấn đề như sau:

Một là, *giáo dục quốc phòng, an ninh có vị trí, vai trò quan trọng đối với nhiệm vụ bảo vệ chủ quyền, an ninh, an toàn của đất nước*. Hiện nay, sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc đang đứng trước những phát triển mới cả về yêu cầu, nhiệm vụ, nội dung và hình thức đòi hỏi mọi công dân cần phải có nhận thức sâu sắc về âm mưu, thủ đoạn của các thế lực thù địch trong chống phá cách mạng Việt Nam; nhận thức rõ về xây dựng củng cố nền quốc phòng toàn dân gắn với xây dựng nền an ninh nhân dân; quan điểm của Đảng về tiến hành chiến tranh nhân dân bảo vệ Tổ quốc; phòng, chống chiến lược “diễn biến hoà bình”, bạo loạn lật đổ của các thế lực thù địch... giáo dục quốc phòng, an ninh là vấn đề chiến lược cơ bản lâu dài đồng thời nó cũng là vấn đề cấp bách trước mắt đối với cách mạng Việt Nam. Thông qua giáo dục quốc phòng, an ninh góp phần củng cố, bồi đắp lòng yêu quê hương, đất nước, tinh thần sẵn sàng chiến đấu, hi sinh, bảo vệ vững chắc chủ quyền, an ninh, an toàn của đất nước. Xây dựng nhận thức đúng đắn và đầy đủ về ý thức, trách nhiệm đối với việc xây dựng, củng cố nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân, kiên quyết đấu tranh làm thất bại chiến lược “diễn biến hòa bình”, thúc đẩy “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ, bảo vệ Đảng, Nhà nước, nhân dân và chế độ xã hội chủ nghĩa. Năm 2001, Đảng xác định: Giáo dục quốc phòng toàn dân là một nội dung quan trọng của việc xây dựng nền quốc phòng toàn dân, với mục đích: “Tạo sự chuyển biến mạnh mẽ, sâu rộng về nhận thức và trách nhiệm... đối với xây dựng nền quốc phòng toàn dân vững mạnh, đáp ứng yêu cầu bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong mọi tình huống” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2001). Giáo dục quốc phòng, an ninh góp phần chuẩn bị lực lượng sẵn sàng thực hiện nhiệm vụ bảo vệ chủ quyền, an ninh, an toàn của đất nước. Thông qua giáo dục quốc phòng, an ninh để xây dựng nhận thức đúng đắn, đầy đủ về quyền lợi, nghĩa vụ của bản thân mỗi người dân, của cán bộ, đảng viên đối với sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc. Trang bị những tri thức, kỹ năng quân sự cần thiết để có thể tham gia hiệu quả vào các nhiệm vụ quốc phòng, an ninh, bảo vệ Tổ quốc.

Xuất phát từ vai trò, vị trí của giáo dục quốc phòng, an ninh, Đảng xác định cần tăng cường công tác giáo dục quốc phòng, an ninh cho các đối tượng. Đại hội lần thứ X của Đảng xác định: “Tiếp tục đổi mới và nâng cao chất lượng công tác giáo dục, bồi dưỡng kiến thức quốc phòng, an ninh cho cán bộ, công chức và cho toàn dân, có nội dung phù hợp với từng đối tượng và đưa vào chương trình chính khoá trong các nhà trường theo cấp học, bậc học. Chú trọng giáo dục thống nhất về đối tượng và đối tác; nắm vững đường lối, quan điểm, yêu cầu, nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới; nâng cao ý thức trách nhiệm và tinh thần cảnh giác trong thực hiện nhiệm vụ quốc phòng, an ninh” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2006, tr 109). Đại hội XI, Đảng ta xác định: “Tăng cường tuyên truyền, giáo dục tinh thần yêu nước, ý thức dân tộc, trách nhiệm và nghĩa vụ bảo vệ chủ quyền, lợi ích quốc gia và kiến thức quốc phòng, an ninh, làm cho mọi người hiểu rõ những thách thức lớn tác động trực tiếp đến nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong điều kiện mới, như: chiến tranh bằng vũ khí công nghệ cao, tranh chấp chủ quyền biển đảo, vùng trời, “diễn biến hoà bình”, bạo loạn chính trị, khủng bố, tội phạm công nghệ cao, tội phạm xuyên quốc gia... Trước yêu cầu của nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong thời kỳ mới, ngày 25 tháng 10 năm 2013, Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XI đã ban hành Nghị quyết số 28-NQ/TW về Chiến lược bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới. Nghị quyết đã xác định rõ mục tiêu, quan điểm, phương châm chỉ đạo, nhiệm vụ, giải pháp thực hiện nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc. Trong đó nhấn mạnh: Đẩy mạnh công tác tuyên truyền, nâng cao ý thức trách nhiệm của toàn Đảng, toàn dân, các cấp, các ngành, của mỗi cán bộ, đảng viên đối với nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc. Nâng cao chất lượng công tác giáo dục, bồi dưỡng kiến thức quốc phòng, an ninh cho cán bộ, đảng viên và các tầng lớp nhân dân. Đại hội XII, Đảng ta xác định: Đẩy mạnh công tác thông tin, tuyên truyền, giáo dục nâng cao ý thức trách nhiệm của toàn Đảng, toàn dân, toàn quân, của các cấp, các ngành, của mỗi cán bộ, đảng viên và từng người dân đối với nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc. Đẩy mạnh tuyên truyền trách nhiệm và nghĩa vụ của công dân về nhiệm vụ quốc phòng, an ninh. Đại hội XIII khẳng định: “Thực hiện tốt công tác giáo dục quốc phòng, an ninh, nâng cao nhận thức, trách nhiệm, hành động của toàn dân đối với nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc, củng cố quốc phòng, an ninh” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tr 292).

Hai là, *giáo dục quốc phòng, an ninh là một bộ phận của hệ thống giáo dục quốc dân, cần được tiến hành thường xuyên, toàn diện, bằng nhiều hình thức, biện pháp phù hợp*. Quan điểm coi giáo dục quốc phòng, an ninh là một bộ phận của hệ thống giáo dục quốc dân được thể hiện nhất quán qua các văn kiện đại hội và hội nghị của Đảng. Chỉ thị số 62-CT/TW ngày 12/02/2001 về “Tăng cường công tác giáo dục quốc phòng toàn dân trong tình hình mới” xác định: Giáo dục quốc phòng toàn dân là một bộ phận của nền giáo dục quốc dân, việc phổ cập và tăng cường giáo dục quốc phòng toàn dân là nhiệm vụ chung của Đảng, Nhà nước và toàn xã hội.

Giáo dục quốc phòng, an ninh toàn diện về các nội dung từ các vấn đề chiến lược như đường lối, quan điểm của Đảng về xây dựng nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân đến các nội dung cụ thể về tri thức, kỹ năng quân sự. Đảng xác định: “Phải định kỳ giáo dục sâu sắc quan điểm, đường lối của Đảng, chủ trương, chính sách của Nhà nước về xây dựng nền quốc phòng toàn dân cho cán bộ chủ chốt các cấp, các ngành và thế hệ trẻ, làm cho mọi cán bộ, đảng viên ở tất cả các cấp, các ngành và nhân dân có nhận thức đúng đắn và đầy đủ... Chú trọng giáo dục ý thức, tri thức, kỹ năng quân sự cần thiết cho toàn dân” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2011). Giáo dục quốc phòng, an ninh phải bảo đảm trang bị cho học viên những vấn đề về lịch sử, truyền thống đánh giặc giữ nước của dân tộc; lí luận chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh về chiến tranh, quân đội, bảo vệ Tổ quốc; đường lối quân sự, quốc phòng, an ninh của Đảng cũng như một số kiến thức cơ bản và kỹ năng hoạt động quân sự. Về nội dung bồi dưỡng kiến thức quốc phòng, an ninh ngày càng được bổ sung hoàn thiện và đầy đủ hơn, có khối lượng kiến thức tổng hợp, đa dạng, phong phú liên quan đến nhiều kiến thức khoa học tự nhiên và khoa học xã hội; cả về chính trị, kinh tế, văn hoá, xã hội...; cả về tư duy lí luận và kỹ năng, kỹ xảo thực hành thao tác sử dụng vũ khí trang bị kỹ thuật quân sự.

Giáo dục quốc phòng, an ninh bằng nhiều hình thức, biện pháp phù hợp. Trong đó, hình thức giáo dục quốc phòng, an ninh phải “phù hợp với từng đối tượng, kết hợp giáo dục thường xuyên với giáo dục tập trung có trọng điểm”. Phải đa dạng hoá hình thức, biện pháp dạy và học quốc phòng, an ninh phù hợp với nội dung trên cơ sở quán triệt, thực hiện đúng theo yêu cầu cải cách, đổi mới sự nghiệp giáo dục, đào tạo hiện nay mới đảm bảo thực sự nâng cao chất lượng giáo dục cho cán bộ các cấp. Nghị quyết Trung ương 3 khóa VII (6/1992) xác định “Kết hợp chặt chẽ công tác giáo dục chính trị tư tưởng với công tác chống địch phá hoại tư tưởng”. Trong công tác bảo vệ an ninh chính trị nội bộ, “chăm lo giáo dục chính trị, quản lí cán bộ, đảng viên”, đối với số cán bộ, đảng viên có nhận thức lệch lạc, mơ hồ, mất cảnh giác thì phải vừa giáo dục, vừa đấu tranh, phê phán. Kết hợp chặt chẽ phòng ngừa với tấn công tội phạm, coi phòng ngừa và giáo dục cải tạo là biện pháp cơ bản nhất.

Ba là, *giáo dục quốc phòng, an ninh cho toàn dân, trong đó, chú trọng đối tượng trẻ*. Đối tượng giáo dục quốc phòng, an ninh được Đảng xác định là toàn dân, mọi thành phần, lực lượng; trong đó, nhấn mạnh và yêu cầu tập trung cho thế hệ trẻ, học sinh, sinh viên. Giáo dục quốc phòng, an ninh cho cán bộ các cấp của Đảng, Nhà nước; cho học sinh, sinh viên trong hệ thống các nhà trường... qua đó, tạo được sự chuyển biến mạnh mẽ trong cán bộ, công chức và toàn dân về nhận thức, trách nhiệm đối với sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc. Năm 1981, khi khẳng định tầm quan trọng và cấp thiết của công tác giáo dục quốc phòng, Đảng nêu rõ: “Giáo dục quốc phòng nhân dân, chuẩn bị cho thế hệ trẻ sẵn sàng làm nghĩa vụ bảo vệ Tổ quốc là một yêu cầu quan trọng, trước mắt và lâu dài” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 1981). Có giáo dục quốc phòng, an ninh cho toàn dân trên diện rộng mới tạo môi trường thuận lợi cho việc giáo dục quốc phòng, an ninh cho học sinh, sinh viên. Nghị quyết Trung ương 3 khóa VII (6/1992) chỉ rõ “Tăng cường công tác giáo dục về quốc phòng cho toàn dân”. Để thực hiện thắng lợi nhiệm vụ quốc phòng, an ninh trong thời kì đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước, Đảng ta khẳng định: Tăng cường công tác giáo dục quốc phòng sâu rộng, thường xuyên có nền nếp vững chắc. Phải định kỳ giáo dục sâu sắc quan điểm, đường lối của Đảng, chủ trương, chính sách của Nhà nước về xây dựng nền quốc phòng toàn dân cho cán bộ chủ chốt các cấp, các ngành và thế hệ trẻ, làm cho mọi cán bộ, đảng viên ở tất cả các cấp, các ngành và nhân dân có nhận thức đúng đắn và đầy đủ về việc xây dựng củng cố nền quốc phòng toàn dân, thấy rõ trách nhiệm của mỗi người, mỗi tổ chức trong việc thực hiện nhiệm vụ quốc phòng, kiên quyết đấu tranh làm thất bại chiến lược “diễn biến hoà bình”, bạo loạn lật đổ của các thế lực thù địch, bảo vệ Đảng, bảo vệ chế độ xã hội chủ nghĩa, bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ và lợi ích quốc gia.

Bốn là, *phát huy vai trò trách nhiệm của cả hệ thống chính trị trong thực hiện giáo dục quốc phòng, an ninh*. Trong đó, chú trọng vai trò của lực lượng vũ trang; cơ quan thông tin, báo chí; các trung tâm giáo dục quốc phòng, an ninh. Giáo dục quốc phòng, an ninh là một nội dung quan trọng trong xây dựng nền quốc phòng toàn dân, nền an ninh nhân dân. Giáo dục quốc phòng, an ninh cho các đối tượng là nhiệm vụ chung của Đảng, Nhà nước và toàn xã hội, đặt dưới sự lãnh đạo của Đảng, sự quản lí của Nhà nước, sự chỉ đạo, điều hành của các cơ quan chức năng và được thống nhất từ Trung ương đến địa phương. Chỉ thị số 62-CT/TW về tăng cường công tác giáo dục quốc phòng toàn dân trong tình hình mới xác định: Việc phổ cập và tăng cường giáo dục quốc phòng toàn dân là nhiệm vụ chung của Đảng, Nhà nước và toàn xã hội. Theo đó, Đảng ta xác định giáo dục quốc phòng, an ninh phải được chỉ đạo, tổ chức thực hiện chặt chẽ, thống nhất từ Trung ương đến địa phương. Chỉ thị số 12-CT/TW

ngày 03/5/2007 của Bộ Chính trị về “Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục quốc phòng, an ninh trong tình hình mới” xác định: đưa công tác giáo dục quốc phòng, an ninh đi vào chiều sâu, góp phần làm chuyển biến mạnh mẽ về nhận thức và trách nhiệm của toàn Đảng, toàn dân, toàn quân đối với sự nghiệp quốc phòng toàn dân và an ninh nhân dân. Tăng cường sự lãnh đạo của các cấp ủy đảng đối với nhiệm vụ giáo dục quốc phòng, an ninh; công tác giáo dục quốc phòng, an ninh phải đặt dưới sự lãnh đạo trực tiếp của cấp ủy đảng, sự quản lý, điều hành của chính quyền và vai trò tham mưu của các ban, ngành, nòng cốt là Ban Tuyên giáo Trung ương, Bộ Giáo dục và Đào tạo, Bộ Quốc phòng, Bộ Công an, Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội và Trung ương Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh...

2.3. Ý nghĩa của công tác giáo dục quốc phòng, an ninh cho học sinh, sinh viên hiện nay

Giáo dục quốc phòng, an ninh cho học sinh, sinh viên là nội dung học tập đặc thù trong nhà trường, nhằm nâng cao nhận thức, ý thức, trách nhiệm của thế hệ trẻ đối với nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc. Học sinh, sinh viên là tương lai, là “rường cột” của nước nhà. Tương lai nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân mạnh hay yếu, có đủ khả năng bảo vệ chủ quyền, an ninh Tổ quốc hay không phụ thuộc phần lớn vào nhận thức, thái độ, khả năng của lực lượng này. Trước yêu cầu nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới, Đảng ta xác định tăng cường công tác giáo dục quốc phòng, an ninh cho toàn dân nói chung, học sinh, sinh viên nói riêng. Cụ thể:

- *Trong xác định mục đích công tác giáo dục quốc phòng, an ninh cho học sinh, sinh viên:* giáo dục quốc phòng, an ninh cho học sinh, sinh viên nhằm nâng cao nhận thức, trách nhiệm của thế hệ trẻ với công cuộc bảo vệ Tổ quốc. Đây là một trong những nhiệm vụ quan trọng được Đảng ta xác định nhằm thực hiện mục tiêu giáo dục toàn diện, tạo cho thế hệ trẻ có điều kiện tu dưỡng phẩm chất, rèn luyện năng lực, góp phần giáo dục thế hệ tương lai của đất nước có đạo đức trong sáng, ý chí kiên cường, tác phong nghiêm túc, tinh thần đoàn kết, ý thức tổ chức kỷ luật trong học sinh, sinh viên. Giáo dục quốc phòng, an ninh cho học sinh, sinh viên... để xây dựng nhận thức đúng đắn cho thế hệ trẻ về trách nhiệm, nghĩa vụ đối với nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc; nhận thức đầy đủ hơn về trách nhiệm, nghĩa vụ xây dựng nền quốc phòng, an ninh của đất nước trong thời bình hiện nay. Phải làm tốt công tác tuyên truyền, giáo dục cho học sinh, sinh viên hiểu một cách sâu sắc là chúng ta xây dựng nền quốc phòng toàn dân, nền an ninh nhân dân vững mạnh để bảo vệ an ninh, an toàn, ngăn chặn chiến tranh, bảo vệ quyền sống, mưu cầu hạnh phúc của mỗi con người và quyền trường tồn, phát triển của đất nước. Thống nhất nhận thức của thế hệ trẻ về mối quan hệ giữa phát triển kinh tế với củng cố quốc phòng, an ninh trong thực tiễn hoạt động ở các cấp, các ngành, các địa phương. Xác định rõ, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa là hai hoạt động được diễn ra trong mỗi tổ chức, mỗi con người, mỗi ngành, mỗi cấp, trong từng lĩnh vực hoạt động.

- *Trong xác định nội dung giáo dục quốc phòng, an ninh cho học sinh, sinh viên:* Nội dung giáo dục quốc phòng, an ninh cho học sinh, sinh viên hiện nay cần mang tính toàn diện, bao gồm các nội dung cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và của Đảng về chiến tranh, quân đội, công an, bảo vệ Tổ quốc, an ninh và trật tự an toàn xã hội; âm mưu, thủ đoạn chống phá của các thế lực thù địch, những kỹ năng quân sự cần thiết; tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật về quốc phòng, an ninh. Giáo dục ý thức bảo vệ chủ quyền Tổ quốc, an ninh quốc gia, trật tự an toàn xã hội phải được thể hiện toàn diện trên tất cả lĩnh vực đời sống xã hội. Thông qua các giờ học lý luận, học sinh, sinh viên sẽ nhận thức đầy đủ hơn quan điểm, đường lối quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân của Đảng, có nhận thức rõ hơn về âm mưu, thủ đoạn chống phá của các thế lực thù địch. Những giờ học thực hành sẽ trang bị cho các em hiểu biết và kỹ năng về đội ngũ, đội hình, các chiến thuật cũng như một số loại vũ khí, khí tài, thông qua đó có thể biết cách phân biệt, sử dụng và trang bị cho mình những kỹ thuật cơ bản để sử dụng được một số loại vũ khí thông thường và biết cách phòng tránh khi kẻ thù sử dụng vũ khí tấn công. Giáo dục quốc phòng, an ninh còn rèn luyện cho học sinh, sinh viên một số kỹ luật trong môi trường quân đội, hướng cho học sinh, sinh viên làm việc theo nguyên tắc, kỷ cương; tạo cơ sở cho thế hệ trẻ tu dưỡng và hoàn thiện kỹ năng sống, góp phần ngăn ngừa và phòng chống tệ nạn xã hội xâm nhập vào trường học.

- *Trong xác định hình thức, biện pháp, cách thức tổ chức thực hiện giáo dục quốc phòng, an ninh cho học sinh, sinh viên:* Cần phải đổi mới mạnh mẽ phương pháp giáo dục ý thức bảo vệ Tổ quốc, an ninh quốc gia, trật tự an toàn xã hội cho học sinh, sinh viên. Quán triệt quan điểm của Đảng về giáo dục quốc phòng, an ninh phải đa dạng về hình thức, phù hợp với từng đối tượng, chương trình giáo dục quốc phòng, an ninh cho học sinh, sinh viên từng bước được đổi mới và hoàn thiện. Trong đó, ở cấp tiểu học, trung học cơ sở, giáo dục quốc phòng, an

ninh được thực hiện lồng ghép thông qua nội dung các môn học trong chương trình, kết hợp với hoạt động ngoại khóa phù hợp với lứa tuổi, bảo đảm cho học sinh hình thành những hiểu biết ban đầu về truyền thống dựng nước và giữ nước của dân tộc, về lực lượng vũ trang. Ở cấp trung học phổ thông, giáo dục quốc phòng, an ninh là môn học chính khóa, bảo đảm cho học sinh có những hiểu biết ban đầu về nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân; về truyền thống chống ngoại xâm của dân tộc, lực lượng vũ trang nhân dân và nghệ thuật quân sự Việt Nam; có kiến thức cơ bản, cần thiết về phòng thủ dân sự và kỹ năng quân sự; sẵn sàng thực hiện nghĩa vụ quân sự bảo vệ Tổ quốc sau khi rời ghế nhà trường. Đối với các trung tâm giáo dục quốc phòng, an ninh, chương trình, nội dung giảng dạy chủ yếu là đường lối quân sự, quốc phòng, an ninh của Đảng, pháp luật của Nhà nước, nghị quyết, chỉ thị của cấp trên về phát triển kinh tế - xã hội, củng cố quốc phòng, an ninh, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Đa dạng hóa các hình thức giáo dục quốc phòng, an ninh như giảng giải, diễn thuyết trong hội trường, trên bục giảng, trong hội họp và trong mọi hoạt động đời sống xã hội. Mỗi bài học, mỗi bài hát, mỗi trò chơi, các hoạt động sinh hoạt cộng đồng,... của học sinh, sinh viên đều phải mang tính giáo dục.

3. Kết luận

Đảng Cộng sản Việt Nam luôn xác định và thực hiện nhất quán quan điểm phát huy sức mạnh của toàn dân và cả hệ thống chính trị trong xây dựng nền quốc phòng toàn dân, nền an ninh nhân dân vững mạnh, xây dựng và bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Công tác giáo dục quốc phòng, an ninh cho toàn dân, nhất là đối với học sinh, sinh viên, được xác định là một bộ phận của giáo dục quốc dân có vị trí chiến lược trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Hiện nay, công tác giáo dục quốc phòng, an ninh cho toàn dân, nhất là đối với học sinh, sinh viên đang được đẩy mạnh, nội dung, hình thức, phương pháp được đổi mới và đạt kết quả thiết thực, góp phần quan trọng vào nâng cao nhận thức, trách nhiệm của toàn Đảng, toàn dân trong thực hiện nhiệm vụ quốc phòng, an ninh.

Tài liệu tham khảo

- Đảng Cộng sản Việt Nam (1981). *Chỉ thị số 107-CT/TW ngày 28/4/1981 của Ban Bí thư về tăng cường công tác giáo dục quốc phòng nhân dân, chuẩn bị cho thế hệ trẻ sẵn sàng làm nghĩa vụ quốc tế bảo vệ Tổ quốc.*
- Đảng Cộng sản Việt Nam (2001). *Chỉ thị số 62-CT/TW ngày 12/2/2001 của Bộ Chính trị về tăng cường công tác giáo dục quốc phòng toàn dân trước tình hình mới.*
- Đảng Cộng sản Việt Nam (2006). *Văn kiện Đại hội đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X.* NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- Đảng Cộng sản Việt Nam (2011). *Văn kiện Đại hội đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI.* NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- Đảng Cộng sản Việt Nam (2016). *Văn kiện Đại hội đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII.* NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- Đảng Cộng sản Việt Nam (2021). *Văn kiện Đại hội đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII (Tập I).* NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- Quốc hội (2013). *Luật Giáo dục quốc phòng và an ninh.* Luật số 30/2013/QH13, ban hành ngày 19/6/2013.